ARCELORMITTAL POLAND S.A. KOMISJA ROBOTNICZA HUTNIKÓW
Solidarność NSZZ

Nowohucki Biuletyn Solidarności

Nr 39/1496
17 października
2018 r.
Kraków

„Wyrażam najgłębszą ufność, że przy całej mojej słabości Pan udzieli mi każdej łaski potrzebnej, aby sprostać wedle Jego Woli wszelkim zadaniom, doświadczeniom i cierpieniom, jakich zechce zażądać od swego sługi w ciągu życia. Ufam też, że nie dopuści, abym kiedykolwiek przez jakieś swoje postępowanie: słowa, działanie lub zaniedbanie działań, mógł sprzeniewierzyć się moim obowiązkom na tej świętej Piotrowej Stolicy.”

Jan Paweł II

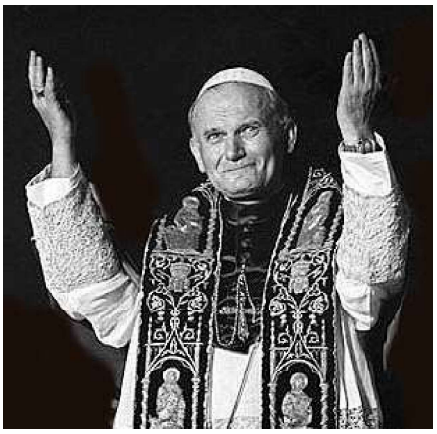

Czterdzieści lat temu, 16 października 1978 roku cały świat obiegła wiadomość, że Kolegium Kardynalskie w trzecim dniu konklawe wybrało nowego papieża. Został nim 58-letni metropolita krakowski Karol Wojtyła. Wybór ten był dla wszystkich wielkim zaskoczeniem, także z tego powodu, że od 455 lat wybierano papieży spośród kardynałów pochodzących z Włoch. Tym razem było inaczej, kardynałowie - jak powiedział nowo wybrany Biskup Rzymu - „powołali go z dalekiego kraju, z dalekiego, lecz zawsze tak bliskiego przez łączność w wierze i tradycji chrześcijańskiej”.

W serca wielu Polaków wstąpiła nadzieja, że wybór Rodaka na Tron Piotrowy stanie się dla naszego zniewolonego narodu zapowiedzią zmian i szansą na wyjście z komunistycznego reżimu. I tak się stało, choć czekać musieliśmy na to jeszcze 11 lat. Dzięki duchowemu wsparciu papieża Polaka znaleźliśmy w sobie i siłę i wiarę w to, że możemy odzyskać wolność, a Ojczyźnie dać upragnioną niepodległość.

XXIII Bieg Memoriałowy im. Bogdana Włosika - podsumowanie

Po wielotygodniowych przygotowaniach i dzięki wysiłkowi całej rzeszy zaangażowanych osób udało nam się doprowadzić do końca nasze coroczne, niełatwe organizacyjnie przedsięwzięcie jakim jest Bieg Memoriałowy im. Bogdana Włosika.

W tym roku, 13 października, odbyła się 23. edycja tej imprezy, która oprócz krzewienia kultury fizycznej i propagowania sportu wśród młodego pokolenia ma inne, historyczno-patriotyczne zadanie. Jest nim przypomnienie wydarzeń, które miały miejsce w Nowej Hucie 36 lat temu, a także uczczenie pamięci ofiar stanu wojennego, do których należał młody hutnik Bogdan Włosik. To z tego właśnie powodu nieodłącznym punktem Biegu Memoriałowego jest zapalenie zniczy i złożenie wieńców pod pomnikiem Bogdana Włosika. W ostatnią sobotę podczas tej uroczystości, prócz przedstawicieli Komisji Robotniczej Hutników jako organizatora biegu, przybyły pod pomnik delegacje reprezentujące małopolską „Solidarność”, sponsorów biegu, zawodników oraz przedstawiciele samorządu, aby oddać hołd osobom, które straciły życie tylko dlatego, że upominały się o wolność i demokrację.

W tym roku z powodu kłopotów zdrowotnych nie było z nimi pani Ireny Włosik, matki Bogdana, która po śmierci męża sprawuje samotnie patronat nad Biegiem Memoriałowym upamiętniającym jej syna. Zastąpiła ją siostra Bogdana, pani Alina Włosik-Ignatowicz, której w tym miejscu serdecznie dziękujemy.

Chęć udziału w tegorocznym biegu zgłosiło prawie 700 zawodników, jednak - pomimo wspaniałej pogody i doskonałych warunków na trasie - na start przy Bramie Głównej nowohuckiego kombinatu zgłosiło się mniej osób, niż wynikałoby to z zapisów dokonanych za pośrednictwem internetu. Koniec końców do mety ustawionej przed Technikum Gastronomicznym na os. Złotej Jesieni dobiegło około 400 biegaczy. Najliczniejszą grupę stanowiła młodzież szkolna i z tego faktu organizatorzy są najbardziej zadowoleni. Oprócz miejsca w klasyfikacji indywidualnej ich wyniki mają wpływ na klasyfikację zbiorową szkół, których są uczniami. Pod tym względem najlepszymi okazali się uczniowie Zespołu Szkół z Łapanowa.

XXIII BIEG MEMORIAŁOWY IM. BOGDANA WŁOSIKA
Solidarność
2018

Trasa, którą muszą pokonać zawodnicy liczy około 4,2 kilometra i wytyczona jest szlakiem solidarnościowych manifestacji z lat 80-tych. Wiedzie ona ulicami Nowej Huty od kombinatu w dół aż do Placu Centralnego, następnie w kierunku dawnej Rady Dzielnicowej na rogu ulic gen. Władysława Andersa i Ludźmierskiej, potem ulicą Obrońców Krzyża aż do mety przy szkole gastronomicznej, od której niedaleko już do

ciąg dalszy na str. 2

ciąg dalszy: **XXIII Bieg Memoriałowy**

bieńczyckiego kościoła Arka Pana. Tutaj w czasie stanu wojennego 13. dnia każdego miesiąca odbywały się msze za Ojczyznę. Po nabożeństwie gromadziły się wokół kościoła tłumy ludzi protestujących przeciwko wprowadzonym przez władze represjom, domagających się relegalizacji „Solidarności" i wypuszczenia na wolność jej działaczy. Właśnie podczas jednej z takich manifestacji 13 października 1982 r. od kuli funkcjonariusza SB zginął Bogdan Włosik.

Na placu przed kościołem od czasu pierwszej edycji Biegu odbywa się ceremonia rozdania nagród najlepszym zawodnikom.

W tym roku pierwszym zawodnikiem jaki przekroczył linię mety był Adam Czerwiński, wielokrotnie startujący w Biegu Włosika, obecnie zrzeszony w UKS Lider Siercza, a w przeszłości w Wawel Kraków. Trasę biegu pokonał w czasie 11:35.37.

Wśród kobiet najlepszą okazała się zawodniczka niezrzeszona Valentyna Kiliarska z Ukrainy, uzyskując czas 13:17.92.

Świetnie radzili sobie młodzi biegacze, co zostało docenione wartościowymi nagrodami w ich kategoriach wiekowych. Nazwiska najlepszych trzech biegaczy w każdej z kategorii jak co roku publikujemy w NBS-ie. **Pełna tabela wyników znajduje się na stronie internetowej www.krhhts.pl pod zakładką Bieg Memoriałowy /zapisy/** skąd przekierowani zostajemy na stronę **https://sport-timing.pl/pomiar-czasu/**, gdzie znajdziemy wyniki wszystkich zawodników biorących udział w XXIII Biegu im. B. Włosika.

Podczas biegu nie było żadnych niebezpiecznych zdarzeń i nikt nie doznał kontuzji. Nad bezpieczeństwem zawodników czuwali lekarz i ratownicy z OPC24 oraz Centrum Medycznego Ujastek, a także policja, straż miejska i ochrona Sed-Hut. Zmęczeni biegacze po przekroczeniu mety mogli ugasić pragnienie i się posilić.

Każdy kto ukończył bieg otrzymał od organizatorów pamiątkowy medal.

Po zakończeniu Biegu, w trakcie oczekiwania na wyniki, przed publicznością zgromadzoną na przykościelnym placu odbył się finał międzyszkolnego konkursu pt. „Historia Bogdana Włosika i Komisji Robotniczej Hutników NSZZ Solidarność". Konkurs, którego pierwsza część odbyła się w ostatnim tygodniu września, zorganizowany został w ramach obchodu setnej rocznicy odzyskania niepodległości.

Trzy główne nagrody otrzymali: za I miejsce w konkursie - Sebastian Gąsiorowski z Zespołu Szkół Elektrycznych nr 2, za II miejsce Gabriela Krawczyk z Zespołu Szkół Budowlanych „Chemobudowa", a za III miejsce Aneta Chwalik z Zespołu Szkół Zawodowych Huty im. T. Sendzimira. Międzyszkolny Konkurs przygotowali, dyrekcja, nauczyciele i wychowawcy Zespołu Szkół Zawodowych HTS, za co należą się im podziękowania.

Wszystkim nagrodzonym serdecznie gratulujemy.

Zwycięzcy XXIII Biegu w poszczególnych kategoriach:

Kat. M I - Mężczyźni (rocznik 2006 – 05):
1 m. – Oliwer Sitarski - Bukowno,
2 m. – Dorian Grębosz - Kraków,
3 m. – Piotr Chynał - Kraków.

Kat. M II - Mężczyźni (rocznik 2004 – 02):
1 m. – Michał Bieniek - Łapanów,
2 m. – Michał Mucha - Kraków,
3 m. – Kamil Dudzic - Wiśniowa.

Kat. M III - Mężczyźni (rocznik 2001 – 86):
1 m. – Dominik Piwowarczyk - Kraków,
2 m. – Mateusz Bzdyl - Gdów,
3 m. – Jakub Kalinowski - Bukowno.

Kat. M IV - Mężczyźni (rocznik 1979 – 60):
1 m. – Pavlo Veretskyi - Nikolaev (Ukraina),
2 m. – Michał Imioł - Kielce,
3 m. – Robert Czech - Kraków.

Kat. M V - Mężczyźni (rocznik 1962 i starsi):
1 m. – Andrzej Macioł - Kraków,
2 m. – Adam Gaudyn - Alwernia,
3 m. – Edward Wiorek - Kraków.

Kat. MZ - Mężczyźni zawodnicy zrzeszeni (od rocznika 2000 i starsi):
1 m. – Adam Czerwiński - UKS Lider Siercza,
2 m. – Grzegorz Kunc - AZS AWF Kraków,
3 m. – Henryk Warzecha - AZS AWF Kraków.

Kat. M Sol Mężczyźni – członkowie NSZZ „Solidarność":
1 m. – Marcin Meus - Kraków,
2 m. – Rafał Fus - Kraków,
3 m. – Tomasz Ciepiela – Kraków (Kolprem).

Kat. K I Kobiety (rocznik 2006 – 05):
1 m. – Karolina Twardosz - Łapanów,
2 m. – Nikola Biernat - Kraków,
3 m. – Agata Adamczyk - Łapanów,

Kat. K II Kobiety (rocznik 2004 – 02):
1 m. – Maria Put - Łapanów,
2 m. – Patrycja Klęsk - Łapanów,
3 m. – Izabela Dudzic - Wiśniowa,

Kat. K III Kobiety (rocznik 2001 i starsze):
1 m. – Valentyna Kiliarska - Nikolaev (Ukraina),
2 m. – Aleksandra Łapiak - Wałbrzych,
3 m. – Agnieszka Lewkowicz - Kraków.

Kat. KZ Kobiety – zawodniczki zrzeszone (od rocznika 2000):
1 m. – Karolina Giza - TS Wieliczanka Wieliczka,
2 m. – Paulina Golec - AZS AWF Kraków,
3 m. – Agnieszka Yarokhau - AZS AWF Kraków.

Kat. K Sol – członkinie NSZZ „Solidarność":
1 m. – Grażyna Kowina-Świderek - Bukowno,
2 m. – Ewa Ślusarczyk,
3 m. – Anna Morawska - Kraków.

Wyróżnione szkoły:
1 m. – Zespół Szkół Łapanów,
2 m. – Szkoła Podstawowa nr 91 Kraków,
3 m. – Zespół Szkół Budowlanych Chemobudowa.

Sponsorzy 23. Biegu Memoriałowego im. Bogdana Włosika

Przewodniczący Rady Miasta,
Wojewoda Małopolski,
ArcelorMittal Poland, Kolprem, PZU Życie, Sol-Hut,
Ergosystem, MPO, PHT Supon, FoodCare Group,
Anex Wrona, Madrohut,
Fundacja Własności Pracowniczej,
Kopalnia Soli Wieliczka, Polishut, ZPZ Złomex,
Eko-Energia, PW Karabela, Complex PRO, Stalprodukt,
Cognor - Oddział Ferrostal Łabędy w Krakowie,
Krakowska SKOK, Biuro Podróży „Galeon”,
Towarzystwo Solidarnej Pomocy, Hut-Pus, Sed-Hut,
Przedsiębiorstwo Transportu Samochodowego,
Lebo-Eko Czesław Leśniak, OPC 24,
Zespół Szkół Zawodowych HTS,
Centrum Medyczne „Ujastek”,
Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”,
ZR Małopolskiego NSZZ „Solidarność”,
Krajowa Sekcja Hutnictwa,
„Solidarność” HPR, „Solidarność” Philip Morris,
„Solidarność” Refractories Techgrup.

W imieniu własnym, jak i zawodników startujących w biegu, wszystkim sponsorom składamy serdeczne podziękowania. To dzięki Wam corocznie startuje liczna rzesza młodych ludzi kształtująca swój charakter w zdrowej, sportowej rywalizacji.

Dziękujemy również mediom prasowym i telewizyjnym, krakowskiej Policji, Straży Miejskiej, parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski, dyrekcji Szkoły Gastronomicznej z os. Złotej Jesieni, Zakładowi Zabezpieczenia Ruchu Drogowego oraz wszystkim instytucjom i osobom, które pomagały nam przy organizacji XXIII Biegu im. Bogdana Włosika.

Władysław Kielian
Komisja Robotnicza Hutników
NSZZ „Solidarność”

Spotkanie „Szóstki”w ramach Forum Dialogu ds. Inwestycji i Remontów

W poniedziałek 15 października odbyło się w Sosnowcu spotkanie w ramach powołanej grupy dialogu ds. inwestycji i remontów, po raz pierwszy odnośnie wyrobów długich. Dla przypomnienia: podobne spotkanie odnośnie wyrobów płaskich odbyło się 7 września w Krakowie.

Tak jak wcześniej zostało ustalone, ze strony Dyrekcji obecny był Dyr. Zarządzający Oddziału Wyrobów Długich p. Bogdan Mikołajczyk oraz Dyr. Oddziału Sosnowiec p. Janusz Kantor. W spotkaniu uczestniczyli też przedstawiciele HR: Dyr. Stanisław Ból i Główny Specjalista Cezary Koziński.

Bardzo ciekawy materiał zilustrowany slajdami omówił Dyr. Mikołajczyk. Pokazał on, jak odbywa się podział środków planowanych na remonty. Na początku ustala się wielkość środków na dany rok i zapisuje w budżecie. Następnie pokazano jakie środki zostały przeznaczone. Dla porównania: w 2018 r. przeznaczono dwukrotnie więcej niż w 2016. Cały czas kwota rośnie. Później przyznane środki zostają dzielone na poszczególne odcinki produkcyjne. Wybierane są priorytety, ale jednocześnie są w korelacji z prowadzonymi inwestycjami. Logika nakazuje, aby tam gdzie przewiduje się wykonanie inwestycji bez sensu jest planować i kierować środki. Dyrektor pokazał nam jak koordynowane są prace, które należy wykonać. Ważna jest też produkcja. Nie wchodząc w szczegóły, mogliśmy się dowiedzieć, jaką pracę należy wykonać, aby wszystko było zrobione w czasie, a jednocześnie by wykonać zaplanowana produkcję i sprzedaż według zamówień.

Równie interesująca była prezentacja dotycząca programu, który mówi o wskaźnikach niezawodności. Następnym bardzo ciekawym programem, który już został przeprowadzony przez audyt zewnętrzny, to uzyskanie stopni dojrzałości. Na pięć możliwych stopni Walcownia Duża uzyskała I stopień z wynikiem 2,32, który określono jako w miarę dobry. Jak powiedziano, będziemy wszystko robić aby poprawiać wskaźniki, które na to wpływają. Sosnowiec przy audycie zewnętrznym otrzymał wskaźnik 2,31.

Przy okazji tego spotkania Dyr. Janusz Kantor zaprezentował krótki filmik z wdrażanego programu umożliwiajacego z pulpitu przy komputerze zeskanowanie np. zaworu, czy rury z wymiarami i grubością ścianek, które można zamówić i dokonać wymiany bez chodzenia po hali. To wszystko jest możliwe po wcześniejszym zeskanowaniu całego zakładu. Jest to trochę skomplikowane, ale nasi informatycy wykonali kawał dobrej roboty i dzięki temu można automatycznie uprościć wykonywanie wielu prac.

Na koniec dyr. Stanisław Ból zapowiedział, że następne spotkanie odbędzie się w Krakowie i będzie obejmowało Koksownie.

Władysław Kielian

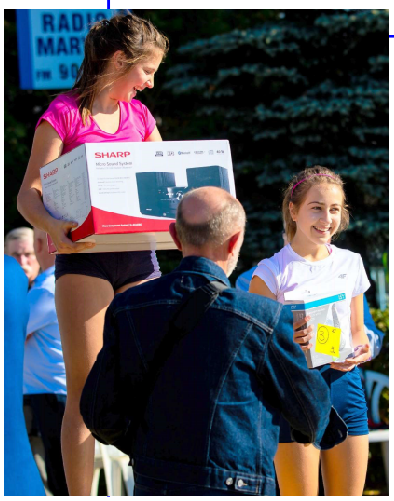

Przypominamy nazwiska naszych kandydatów w wyborach SIP w PSK

Wydziałowi:
KUBALA Stanisław
- Wielkie Piece PSK-1
BĄK Paweł
- Stalownia + COS PSK-3
URYGA Antoni
- UR – Utrzymanie Ruchu PSK
Oddziałowi – zmianowi:
PIERUCKI Bogusław
- Wielkie Piece Zm. A i B

dokończenie na str. 4

KOREPTA Konrad - Wielkie Piece Zm. C i D
KNAPIK Janusz - Stalownia Zm. A
MIKOŁAJCZYK Jan - Stalownia Zm. B
GAJDA Zbigniew - Stalownia Zm. C
ROGALSKI Wojciech - Stalownia Zm. D

Wybory w Zakładzie PSK odbywać się będą non-stop w dniach **23 i 24 października 2018** (wtorek i środa).

Posiedzenie Rady Krajowej Sekcji Hutnictwa

Brody, 05.10.2018 r.

W kolejnym posiedzeniu Rady Krajowej Sekcji Hutnictwa NSZZ „Solidarność" AMP Kraków reprezentowało 3 przedstawicieli: Andrzej Gębara V-ce Przew. KSH oraz Czesław Bujak z BWZ i Konrad Korepta z PSK - członkowie Rady KSH.

Oprócz standardowych spraw proceduralnych, tj. omówienia Preliminarza wpływów i wydatków, omówienia sytuacji w branży i w poszczególnych zakładach hutniczych, omówiono także przygotowania do Krajowego Zjazdu Delegatów, który odbędzie się w Częstochowie w dniach 25-26.10.2018.

Dla przypomnienia: Solidarność AMP-Kraków na KZD reprezentuje trzech delegatów, Władysław Kielian (Przew. KRH), Jerzy Smoła (V-ce Przew. Zarządu Regionu) oraz Andrzej Gębara (Przew. Sekretariatu Metalowców w Małopolsce).

Krótką relację z Konferencji PRE COP-24, która odbyła się w Katowicach 8-9.08. złożyli jej uczestnicy, m.in. A. Gębara oraz Cz. Bujak, a także Jerzy Goiński (*pisaliśmy o tym w jednym z sierpniowych NBS*).

Jednym z głównych punktów posiedzenia Rady było omówienie projektu „Regulaminu Trójstronnego Zespołu Branżowego ds. Hutnictwa Żelaza i Stali oraz Koksownictwa".

Ze względu na to, że przez dwa lata nie można było dogadać się co do ww. Regulaminu, postanowiono przyjąć go w formie uzgodnionej z innymi Związkami Zawodowymi we wrześniu br., co stanie się na najbliższym posiedzeniu Zespołu Trójstronnego w Warszawie (przegłosowanie i przyjęcie), na co została przyjęta odpowiednia Uchwała Rady KSH.

Projekt Regulaminu zakłada, że dwie organizacje będą miały po 5 przedstawicieli i są to: KSH „Solidarność" oraz FZZMiH OPZZ, natomiast pozostałe Związki, tj. „S-80", Ruch Ciągły, Kadra i ZZ Inżynierów i Techników będą miały maksymalnie do 2 przedstawicieli.

Uchwalono ponadto, że Krajową Sekcję Hutnictwa NSZZ „Solidarność" w Zespole Trójstronnym będą reprezentowali: Przew. Andrzej Karol, V-ce Przew. Andrzej Gębara, V-ce Przew. Wojciech Krasuski (Celsa Ostrowiec), Jerzy Goiński oraz Lesław Korzeniewicz (AM Warszawa).

W sobotę 6 października odbyła się 22. Pielgrzymka Hutników do Kałkowa, gdzie hutnicy mają swój ołtarz. W uroczystej Mszy Św. udział wzięło 16 pocztów sztandarowych, w tym sztandar KRH „Solidarność", który trzymali Cz. Bujak i K. Korepta. Obecni byli przedstawiciele wszystkich zakładów hutniczych w Polsce, a uroczystość uświetniła orkiestra hutnicza z Huty CMC Zawiercie. *Andrzej Gębara*

NBS - pismo wydawane przez KRH NSZZ "Solidarność"
do użytku wewnętrznego członków i sympatyków Związku.
Nakład 2200 szt. **Redakcja: bud. LTT pok. 104, tel. 12 290 38 29**
L.Kochan (red. odpowiedz.), M.Wlazińska
e-mail: nbs.krh@poczta.fm, solidarnosc@krhhts.pl www.krhhts.pl

Ochrona dla uprawnionych do „pomostówki"

Czy można zwolnić pracownika przed jego odejściem na emeryturę pomostową? Odpowiedzi na to pytanie szukaliśmy w internecie na stronach poświęconych zagadnieniom wynikającym z prawa pracy.

Ochronę pracowników w wieku przedemerytalnym gwarantuje art. 39 Kodeksu pracy, który mówi, że „pracodawca nie może wypowiedzieć umowy o pracę pracownikowi, któremu brakują nie więcej niż 4 lata do osiągnięcia wieku emerytalnego, jeżeli okres zatrudnienia umożliwia mu uzyskanie prawa do emerytury z osiągnięciem tego wieku". Oznacza to, że ochronie podlegają mężczyźni, którzy mają co najmniej 61 lat i kobiety, które ukończyły 56 lat, jeśli z osiągnięciem wieku emerytalnego spełnią wszystkie warunki (m.in. wykażą wymagany staż ubezpieczeniowy) umożliwiające im uzyskanie uprawnień emerytalnych.

Podkreślić tutaj trzeba, że **ochrona przysługuje przez 4 lata przed osiągnięciem wieku emerytalnego, a nie prawa do emerytury.** Wynika stąd, że **nie będą mogły skorzystać z niej osoby, które przed ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego nabędą uprawnienia do emerytury pomostowej.** Co prawda - jak przeczytaliśmy - „pomostówka" również przysługuje pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub wykonującym prace o szczególnym charakterze i to według skróconej, starannie wyselekcjonowanej listy prac najbardziej uciążliwych, to jednak w ustawie o emeryturach pomostowych nie mówi się o wieku emerytalnym osób uprawnionych do tych emerytur.

Zgodnie z ustawą o emeryturach pomostowych, jest ona świadczeniem okresowym, do którego prawo ustaje wraz z osiągnięciem wieku emerytalnego, wynoszącego 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ponieważ nie można dwa razy w życiu osiągnąć wieku emerytalnego, należy przyjąć, że wiek przejścia na emeryturę pomostową nie jest wiekiem emerytalnym, a więc pracownik, któremu do „pomostówki" brakują cztery lata lub mniej, nie podlega ochronie sformułowanej w art. 39 Kodeksu pracy. Ustawa z 26.06. 1974 r. Kodeks pracy (DzU z 1998 r. nr 21, poz. 94 ze zm.), art. 39; Ustawa z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (DzU nr 237, p. 1656), art. 16.

Konkurs na najpiękniejszą kartkę noworoczną 2019

Tematem konkursu jest w tym roku PIĘKNO STALI, czy to obrazujące piękno samej stali, czy produktu ze stali lub piękno ze względu na przydatność stali dla społeczności.

Do udziału w konkursie zapraszamy dzieci i wnuki naszych pracowników oraz pracowników spółek zależnych, w wieku od 6 do 14 lat.

WAŻNE – po raz pierwszy prace mogą być wykonane w formie fotografii lub grafiki komputerowej. Dla ochrony danych osobowych fotografie nie mogą zawierać identyfikowalnych obrazów osób.

Wymagany format prac - A4 (210mm x 297mm),
pion lub poziom, a cyfrowy plik - 2 MB lub więcej.
Prace należy składać do 22 października 2018
w Biurze Komunikacji i Dialogu Lokalnego,
Al. Piłsudskiego 92,
41-308 Dąbrowa Górnicza
lub przesłać e-mailem na adres konkurs@arcelormittal.com.

Komisja lokalna ArcelorMittal Poland wybierze jedną, najpiękniejszą pracę.

Nagrodą dla zwycięzcy są upominki wartości 100 dolarów.

Regulamin konkursu i oświadczenie zgody - dostępne są w Biurze Komunikacji i Dialogu Lokalnego oraz w Studni.